

25. 11. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zveřejňování osobních údajů ve světle rozsudku Buivids

Významný posun v oblasti zveřejňování osobních údajů představuje nedávný rozsudek Soudního dvora EU v případě Buivids[1]. Soudní dvůr vztáhnul možnost zveřejňovat informace na základě tzv. novinářské výjimky (včetně informací obsahujících osobní údaje) i na subjekty, které profesionálními novináři vůbec nejsou, jako např. amatérští novináři, blogeři, youtubeři, či osoby, jež tyto informace nepublikují systematicky, ale jen jednorázově. Co znamená toto rozhodnutí pro českou právní praxi?

Rozsudek Buivids

Pan Sergejs Buivids pořídil na služebně lotyšské státní policie videozáznam, jak podává výpověď v rámci správního přestupkového řízení. Učinil tak dle svých slov za účelem poukázání na protiprávní jednání zástupců orgánu veřejné moci (policistů). Pořízený videozáznam následně zveřejnil na internetové platformě Youtube. Celý případ se postupně od lotyšských orgánů dostal až před Soudní dvůr EU.

Lotyšský úřad pro ochranu údajů a soudy první a druhé instance měly za to, že se pan Buivids dopustil porušení vnitrostátního zákona o ochraně osobních údajů a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (dále jen „směrnice 95/46“). Porušení zákona mělo spočívat v tom, že policistům, kteří byli na záznamu průběhu výslechu zachyceni, pan Buivids neposkytl (jako subjektům údajů) informace o účelu zpracování osobních údajů, ani informace dokládající soulad tohoto účelu (cíle) se zákonem. Na základě výsledků řízení musel být zmíněný videozáznam z internetu odstraněn.

**FILIP
HAJNÝ
ADVOKÁT**

Pan Buivids celý spor posléze předložil Nejvyššímu soudu Lotyšska. Ve svém podání uvedl, že jeho jednání mělo za cíl upoutat pozornost veřejnosti na překračování pravomocí státní policií. Nejvyšší soud dospěl, stejně jako nižší instance, k závěru, že toto zveřejnění není možné podřadit pod žádnou z výjimek dle směrnice 95/46 a že je tedy protiprávní.

Lotyšský Nejvyšší soud se nicméně i přesto rozhodl položit Soudnímu dvoru EU dvě předběžné otázky, a to:

- jestli jednání pana Buividse spadá do působnosti směrnice č. 95/46;
- zda je možno považovat jednání pana Buividse za zpracování osobních údajů pro žurnalistické účely, navzdory tomu, že lotyšské mediální právo považuje za novináře pouze osobu, která je zaměstnaná zpravodajskou organizací nebo registrovaná tiskovou organizací jako novinář.

Soudní dvůr EU se zabýval ochranou osobních údajů ve vztahu ke zveřejňování digitálního materiálu zachycujícího činnost veřejných činitelů. Zaměřil se přitom především na poměrování mezi právem na ochranu osobnosti (resp. ochranu osobních údajů) a svobodou projevu. Soudní dvůr posuzoval, zda se možnost zveřejňovat informace s povahou osobních údajů pro žurnalistické účely týká i osob, které nejsou zaměstnány jako profesionální novináři.

Soudní dvůr potvrdil, že případ spadá do působnosti směrnice č. 95/46 - zaznamenané snímky totiž umožnily dotčené policisty identifikovat a tak šlo nepochybně o problematiku osobních údajů, nota bene o automatizované zpracování osobních údajů prostřednictvím digitálního fotoaparátu. Dalším důležitým závěrem Soudního dvora je tvrzení, že ani skutečnost, že obrazový záznam příslušníků policie byl pořízen při výkonu jejich funkce, nemůže znamenat, že by se jednalo o zpracování osobních údajů vyloučené z působnosti směrnice 95/46.

Soudní dvůr EU však za relevantnější považoval druhou otázku - zda je možno jednání pana Buividse považovat za zpracování osobních údajů pro žurnalistické účely. Soud se zde odvolal na svou předchozí judikaturu, zejména případ Satakunnan a Satamedia^[2], kde konstatoval, že : „... pojmy, související se svobodou projevu jako je žurnalistika, je nutné vykládat široce. [...] Činnosti v oblasti žurnalistiky jsou pak ty, které mají za cíl zpřístupnit veřejnosti informace, názory či myšlenky, ať je způsob jejich přenosu jakýkoliv (může se jednat o přenos klasický, např. papír či kmitočtové vlny, nebo elektronický, např. internet).“

Samotné zveřejnění záznamu na stránce Youtube dle Soudního dvora nevylučuje možnost dovolávat se výjimky zpracování pro žurnalistické účely. Pokud bylo jediným účelem videozáznamu zpřístupnit veřejnosti informace, názory či myšlenky, je možno tuto výjimku aplikovat. Pokud se ukáže, že tomu tak není, není možné výjimku uplatnit. Soudní dvůr také zdůraznil, že podmínkou aplikace „žurnalistické výjimky“ není zjištění, že k protiprávnímu jednání (na které mělo být upozorněno) skutečně došlo.

Zároveň je třeba v konkrétních případech vyvažovat právo na ochranu osobnosti (soukromí) s právem na svobodu projevu, aby se výše zmíněná výjimka zpracování pro žurnalistické účely vůbec mohla aplikovat. Po uvážení všech okolností, a s přihlédnutím ke své předchozí rozhodovací praxi, dospěl nakonec Soudní dvůr EU k závěru, že se pan Buivids mohl dovolávat výjimky pro žurnalistické účely za předpokladu, že jediným účelem záznamu a jeho zveřejnění bylo zpřístupnění informací, názorů nebo myšlenek veřejnosti.

Obecné dopady

Případ Buivids má významné důsledky pro vzájemný vztah mezi ochranou osobních údajů a svobodou projevu. V první řadě z něj vyplývá, že je možné vztáhnout výjimku, dle níž je pro žurnalistické účely možné zveřejňovat informace mající povahu osobních údajů, i na subjekty, jež formálně nejsou novináři (např. blogeri, youtubeři, ale i osoby, které zveřejňování nečiní systematicky, nýbrž jen jednorázově atd.).

Tato výjimka se tedy vztahuje i na celou řadu amatérských publikačních činností a jejich zveřejňování na internetu, ať už se jedná o publikaci na stránkách jako YouTube, Facebook, Instagram a další. Tato výjimka platí, pokud jediným účelem zveřejnění materiálu s povahou osobních údajů bude zpřístupnit veřejnosti informace, názory nebo myšlenky. Nicméně i pokud budou všechny podmínky pro aplikaci žurnalistické výjimky splněny, bude i přesto potřeba provést test poměrování obou práv, tedy práva na ochranu soukromí s právem na svobodu projevu, a posoudit, které z nich v daném případě převažuje.

Česká rozhodovací praxe

Přispěním k problematice získávání informací s povahou osobních údajů a jejich případnému zveřejňování je v českém právním prostředí nález Ústavního soudu ze dne 17. října 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16. Ústavní soud se zde zabýval možností poskytnout na základě žádosti dle zákona č. [106/1999](#) Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jako „InfZ“), informace o platových poměrech vybraných zaměstnanců statutárního města Zlín.

V tomto nálezu Ústavní soud vymezil speciální test proporcionality, který vychází z judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Pokud některá (byť jen jediná) ze čtyř podmínek tohoto testu nebude splněna, je povinný subjekt dle InfZ oprávněn rozhodnout o odmítnutí žádosti o informace.

Zmiňovanými čtyřmi podmínkami jsou:

- účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu;
- informace samotná se týká veřejného zájmu;
- žadatel o informaci plní úkoly či poslání dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídacího psa“;
- informace existuje a je dostupná.

V návaznosti na tento test je třeba zmínit také ustanovení § 5 odst. 3 InfZ. Dle této normy má povinný subjekt povinnost do 15 dnů od poskytnutí informací na žádost dle InfZ požadované informace zveřejnit, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup (tzn. na internetu).

Jak je patrné, prvky tohoto testu proporcionality se do značné míry překrývají s výše zmíněnou „novinářskou výjimkou“ z věci *Buivids*. Stejně jako v případě zveřejňování pro účely šíření myšlenek, názorů či informací jde i zde o obdobnou činnost – získat informace týkající se témat veřejného zájmu a přispět k diskusi o nich. Rovněž v obou případech bude oprávněná osoba jistým způsobem v roli „hlídacího psa“, který svou činnost provádí za účelem informovat širší veřejnost a vyvolat diskusi o určitém tématu.

Dalo by se namítnout, že test proporcionality, zmíněný výše, neřeší zveřejňování informací, ale toliko jejich získávání žádostí dle InfZ. To je sice pravda, nicméně zde do hry přichází právě již zmíněný § 5 odst. 3 InfZ, který výslovně ukládá povinnému subjektu povinnost požadované informace zveřejnit. Lze proto dovodit, že jestliže se má požadovaná informace dle InfZ stát veřejnou, a to i informace s povahou osobních údajů, není důvod bránit (za předpokladu splnění všech bodů testu proporcionality) v jejím následném zveřejnění i žadateli.

V souvislosti s výše uvedeným nelze nezmínit rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. února 2019, sp. zn. 6 As 240/2018. Nejvyšší správní soud se v odůvodnění mimo jiné (i když jen v rámci *obiter dictum*) zabýval i výše zmíněným ustanovením § 5 odst. 3 InfZ a povinností povinného subjektu požadované informace zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup. Uvedl k němu, že *„i tato forma následného zveřejnění představuje zpracování osobních údajů, které musí splňovat požadavky zákona o ochraně osobních údajů. Pro posouzení, zda ochrana osobních údajů omezuje poskytnutí určité informace žadateli na žádost, je proto třeba činit i s ohledem na to, že informace se dle § 5 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím stane informací přístupnou komukoliv, nikoliv jen žadateli.“*

Ačkoliv tato argumentace Nejvyššího správního soudu může vyznívat jako jisté omezení práva na informace a jejich následného zveřejňování, je třeba mít na paměti, že tento závěr není meritorní povahy, nýbrž jen úvahou *obiter dictum*. Je rovněž rozumné předpokládat, že za situace, kdy budou splněny všechny body testu výše uvedeného „platového“ nálezu Ústavního soudu (jenž rovněž musel brát v úvahu ust. § 5 odst. 3 InfZ), nebude aplikace tohoto omezení ani připadat v úvahu. Důvodem bude především skutečnost, že „platový“ nález se týká informací, které jsou veřejného zájmu a u

kterých tak z povahy věci plyne i zájem na jejich zveřejnění. Pokud tedy žádost o informace tímto testem projde, výše uvedené omezení, nastíněné Nejvyšším správním soudem, se dle našeho názoru v takovém případě neaplikuje.

Závěrem

Rozsudek ve věci Buivids představuje v oblasti zveřejňování informací s povahou osobních údajů poměrně značný přelom. Soudní dvůr EU v něm výslovně vztáhnul možnost zveřejňovat informace na základě tzv. novinářské výjimky (včetně informací obsahujících osobní údaje) i na subjekty, které nejsou profesionálními novináři. Dovolávat se této výjimky tak mohou např. amatérští novináři, blogeři, youtubeři, či osoby, jež tyto informace nepublikují systematicky, ale jen jednorázově. Je však třeba, aby jediným účelem zveřejňování těchto informací bylo šíření informací, názorů nebo myšlenek. V opačném případě nelze tuto výjimku aplikovat. I za splnění těchto podmínek je ovšem třeba vážit, zda v konkrétním případě nad právem na svobodu projevu nepřevažuje právo na ochranu osobnosti (osobních údajů) dotčených osob.

V českém právním prostředí je jistou analogií rozsudku ve věci Buivids nálezný Ústavního soudu ze dne 17. října 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16. Zde Ústavní soud představil modifikaci testu proporcionality, jež má sloužit k posouzení, zda v daném případě převažuje právo žadatele podle zákona o svobodném přístupu k informacím nad právem na soukromí osob, o jejichž osobní údaje je žádáno.

Za splnění podmínek tohoto testu nejenže povinný subjekt musí požadované informace poskytnout, nýbrž v souladu v § 5 odst. 3 InfZ je musí i zveřejnit, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup (tzn. na internetu). Vzhledem k tomu že požadované informace se v případě splnění testu proporcionality ze zákona vždy stanou veřejnými, by tak nebyl důvod, proč nepřiznat právo na jejich zveřejnění i žadateli, a to včetně jejich případné publikace na internetu.

Mgr. Rostislav Buczyk,
advokátní koncipient

Petra Dobravská,
právní asistentka

[AK Mgr. Filip Hajný, advokát](#)

Rubešova 83/10

120 00 Praha 2 - Vinohrady

Tel: +420 605 162 828
e-mail: info@akhajny.eu

[1] Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) EU ze dne 14. února 2019, věc C-345/17.

[2] Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. prosince 2008, věc C-73/07.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)